

Призначення пенсії

Відповідно до статті 44 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9.07.2003 №1058 (далі – Закон №1058) призначення пенсії здійснюється за зверненням особи або автоматично (без звернення особи).

Пенсія за віком автоматично (без звернення особи) територіальними органами Пенсійного фонду України призначається за наявності в системі персоніфікованого обліку даних про страховий стаж, необхідний для призначення пенсії за віком (у тому числі за періоди до впровадження системи персоніфікованого обліку) при досягненні особою пенсійного віку, передбаченого частиною першою статті 26 Закону №1058.

За зверненням особи пенсія **призначається на підставі заяви**, поданої з необхідними документами до будь-якого органу Пенсійного фонду, незалежно від місця проживання.

Звернення за призначенням пенсії може здійснюватися в будь-який час після виникнення права на пенсію. **Якщо заява про призначення пенсії за віком буде подана протягом трьох місяців з дня досягнення особою пенсійного віку, пенсію буде призначено з дня, наступного за днем досягнення пенсійного віку** .

Відповідно до частини п’ятої статті 22 Закону №1058 для здійснення доступу застрахованих осіб до послуг у сфері загальнообов’язкового державного пенсійного страхування **забезпечується функціонування веб-порталу електронних послуг Пенсійного фонду України.**

Послуги, надання яких передбачає, зокрема, реалізацію застрахованою особою прав на пенсійне забезпечення, надаються за умови ідентифікації такої особи з використанням кваліфікованого електронного підпису або інших надійних засобів ідентифікації у порядку, що визначено Положенням про організацію прийому та обслуговування осіб, які звертаються до органів Пенсійного фонду України, затвердженим постановою правління Пенсійного фонду України від 30.07.15 № 13-1 (далі – Положення № 13-1). Згідно з Положенням № 13-1 особи, які є користувачами кваліфікованого електронного підпису або електронної системи BankID, можуть подати заяву про призначення пенсії через веб-портал. У такому випадку до заяви додаються скановані копії оригіналів документів.

Виплата та доставка пенсій

Механізм виплати та доставки пенсій на період введення воєнного стану регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.22 № 162 «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану» (далі – Постанова № 162).

Постановою № 162, зокрема, визначено, що **у разі неможливості здійснювати уповноваженими банками виплату пенсій, їх виплата здійснюється шляхом переказу коштів одержувачу без відкриття рахунка через ВАТ «Ощадбанк», який є уповноваженим на провадження розрахунково-касових операцій з коштами Пенсійного фонду України.**

Якщо АТ «Укрпошта» не має технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій на окрему територію України, ПФУ відповідні суми пенсій перераховує на поточні рахунки одержувачів, які відкриваються в банку без отримання від одержувачів заяв про виплату пенсії з відкриттям рахунка в банку, і виплачуються ці пенсії одержувачам після укладення ними договору банківського рахунка з банком.

У разі звернення одержувачів пенсій до органів Пенсійного фонду України особисто, за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку чи в особистому електронному кабінеті на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду України щодо тимчасової зміни їх фактичного місця проживання виплата пенсій здійснюється за бажанням осіб АТ «Укрпошта» у виплатному об'єкті чи з доставкою додому за місцем їх перебування або шляхом переказу коштів одержувачам без відкриття рахунка в банку.

На територіях, де ведуться бойові дії або тимчасово окупованих та в де окупованих населених пунктах, заява про виплату пенсії може подаватися органам Пенсійного фонду через міського, селищного, міського голову, старосту, начальника військової адміністрації населеного пункту.

Виплата пенсії для осіб, які в умовах війни змінили своє постійне місце проживання та виїхали за кордон

Відповідно до статті 47 Закону №1058 **пенсія виплачується щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно в грошовій формі за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України незалежно від задекларованого або зареєстрованого місця проживання пенсіонера організаціями, що здійснюють виплату і доставку пенсій (АТ «Укрпошта»), або через установи уповноважених банків у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України.**

Обрання способу доставки пенсійних коштів здійснюється пенсіонером шляхом подання відповідної заяви.

При цьому у разі виїзду пенсіонера на тимчасове проживання за кордон виплата пенсії в Україні з цієї причини не припиняється.

Заява про зміну способу виплати пенсії особами, які одержували її у відділеннях поштового зв'язку та відкрили поточний рахунок в одному з уповноважених банків, здійснюється шляхом подання ними відповідних заяв особисто до органу ПФУ за

зазначеним у заяві місцем фактичного проживання одержувача в населеному пункті в межах України. Заява про виплату пенсії може прийматися органом ПФУ через установи уповноваженого банку.

Заява також може подаватись до органу Пенсійного фонду України в електронній формі через веб-портал електронних послуг Пенсійного фонду України з використанням засобів кваліфікованого електронного підпису.

Можливість формування такої заяви передбачено в особистому електронному кабінеті пенсіонера, створеному на веб-порталі Пенсійного фонду України.

Виплата пенсії по інвалідності

Відповідно до статті 34 Закону №1058 **пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності.**

Для осіб з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності або пенсію у зв’язку з втратою годувальника, у яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного стану, надзвичайного стану в Україні, у разі неможливості проходження повторного огляду виплата пенсії продовжується до припинення або скасування воєнного стану, надзвичайного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення або скасування (для осіб, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період воєнного стану – не менш як на весь строк їх військової служби) (пункт 14-6.1. Прикінцевих положень Закону №1058).

Виплата пенсії у разі втрати годувальника

Відповідно до статті 38 Закону №1058 **пенсія у зв'язку з втратою годувальника призначається на весь період, протягом якого член сім'ї померлого годувальника вважається непрацездатним згідно із частиною другою статті 36 цього Закону, а членам сім'ї, які досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 цього Закону, –**

довічно .

Постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2022 № 377 «Деякі питання виплати пенсії в разі втрати годувальника під час дії воєнного стану» встановлено, що під час дії в Україні воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення дітям віком від 18 до 23 років, які навчаються за денною формою навчання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, пенсія в разі втрати годувальника відповідно до Законів України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про прокуратуру», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» призначається, а виплата раніше призначеної пенсії продовжується без надання довідки закладу освіти на підставі даних про навчання за денною формою навчання у 2022 році, отриманих Пенсійним фондом України з Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

-

(За матеріалами сайту ЦК Профспілки працівників освіти і науки)